СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 298. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 23 грудня 1931. — VOL. XXXIX. No. 298. Jersey City, N. J., Wednesday, December 23, 1931. THREE CENTS.

НІМЕЧЧИНА СПЛАТИТЬ УСІ ДОВГИ, КАЖЕ БАНКИР КАН

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським фінансовим комітетом зізнавав Отто Кан, відомий нюйорський банкир, партнер банкової фірми „Кун, Леб, Компані". Це та фірма, про котру згадував конгресмен Мек Феден, коли говорив, що президент Гувер згодився на мораторію в інтересі американських банкирів.

Кан заявив, що це було би великим потрясенням для світа, якщо не додержуваноб умов. Тому він є за додержання тих умов, які заключено з Німеччиною чи з іншими державами щодо сплати воєнних довгів. Кан є теж за те, що приватні довги повинні мати при сплаті першенство перед державними.

Разом з тим банкир заявив, що він певний, що Німеччина вивяжеться зі своїх довжних зобовяцань та що мораторія є розумним ділом, бо вона відвернула катастрофу.

ДОРАДЖУЄ ДАЛІ ДЕРЖАТИ ФИЛИПИНИ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар війни Гурлі подає, що виготовляє звіт у справі Филипини. Він каже, що заявиться проти негайної незалежности Филипин, бо вони до цього не є, на його думку, підготовані. Гурлі навіть не годиться з тим, щоби подати приблизний реченець, коли Филипини могли би дістати свободу.

ПРОТИ ДОПОМОГОВОГО ФОНДУ В СУМІ $5,000,000,000.

ВАШИНҐТОН. — Комісія президента, призначена для зорґанізування допомоги безробітним, заявилася проти випуску державних бондів на суму $5,000,000,000, призначених на публичні будови.

Комісія каже, що в той спосіб не зарадиться безробіттю, бо безробіття може бути зліквідоване тільки шляхом приватної бизнесової ініціятиви.

КАЖЕ РОЗЗБРОЇТИСЯ НА ВЗІР НІМЕЧЧИНИ.

НЮ ЙОРК. — Вайкавнт Сесил говорив радіом з Лондону на тему світового роззброєння. Він казав, що міжнародня конференція для роззброєння, яка зійдеться на наради до Женеви в лютім 1932 р., матиме дійсний успіх щойно тоді, коли всі держави розброяться до цеї міри, як роззброєно Німеччину.

З НЮЙОРСЬКОГО ХАБАРНИЦТВА.

НЮ ЙОРК. — Леґіслятурна комісія для розслідження адміністрації міста стверджує, що Північно-Німецький Ллойд заплатив титулом „примусового" хабаря за місце в нюйорській пристані $50,000. Гроші ті побрав Вилієм Гикен, визначний член Тамані. Це була заплата за пертрактації.

МОДЕРНА ЛЮДИНА ЗАБОБОННА НЕ МЕНШЕ ВІД ДАВНЬОЇ.

НЮ ЙОРК. — Антропольоґ д-р Клерк Визлер каже, що такі „рецепти", як „ен епл е дей кіпс е доктор евей" (зїджене кождого дня яблуко відганяє лікаря) і їм подібні, яких придержуються модерні люди, є нічим іншим як заклинанням чоловіка давніх часів. Коли людина давнього віку не могла дати собі ради при помочі здорового розуму, тоді бралася до забобонів і маґії; а модерна людина робить тесаме, послугуючися модерними забобонами і модерною маґією, себто модерною аптикою, яка зі своїми патентованими ліками подобає на хати маґіків давніх часів.

СУХІ ГОТУЮТЬСЯ ДО ВЕЛИКОГО НАСТУПУ.

НЮ ЙОРК. — Прогибіційні фанатики вже розпочали приготовання до великої кампанії, яка має на меті не допустити до того, щоби котра з головних партій приняла мокру плятформу. Вони відгрожуються демократам, що їх жде тасама судьба, яка їх діткнула при минулих виборах, якщо вони далі будуть за ревізію 18 поправки.

ПО СВЯТАХ ВОЗЬМУТЬСЯ ДО РОБОТИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатські провідники обидвох партій запевнили Гувера, що сейчас по святах сенат приступить до обговорення економічної проґрами президента. Ходить тут про згоду на два банки, з яких один був би земельним, для допомоги оборотами землею і будинками, а другий допомагав би відродженню бизнесів.

ЖІНКИ В ОБОРОНІ КОТІВ.

ЛОНҐ БІЧ (Лонґ Айленд).—Місто хоче позбутися надмірного числа котів, яких повно по вулицях і оголосило, що платитиме по 10 центів за кождого вбитого кота. Діти кинулися зараз в погоню за котами, а жінки підняли крик і внесли петицію до мейора, щоби здержав убивання котів.

НАГОРОДИ ЗА РАТУВАННЯ ПОТОПАЮЧИХ.

НЮ ЙОРК. — Медалі й грошеві нагороди вручено 24 полісменам за те, що вони останнього року наразили своє життя, ратуючи потопаючих.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В БОЛГАРІЇ.

Після офіційного відкриття та посвячення українського клюбу в Софії, що відбулося 20. вересня ц. р., життя стало жвавішим та більш інтензивним. Люди починають сходитися, читати, гуртуватися. Раніше Громада мала тільки 17 членів, а тепер вже більше як 100. засновано при Громаді Бюро Праці, через яке вже до 30 людям вишукано роботу, процвітає хорова секція, розпочала працю секція художньо-мистецька, економічна, тощо. Є ще в проекті орґанізувати ощадну касу, буде тоді мова, коли зреалізуються ці думки.

„ЧЕРВОНА АРМІЯ ГОТОВА".

„Нйес Вінер Таґблят" подає з Москви: Часописи в Москві містять розмову представника офіціяльної телеграфічної агенції з комісарем війни Ворошіловом. Ворошілов сказав, що Радянський Союз не дається спровокувати ні західними, ні східними державами. Він заявив дослівно: „Не хочемо війни. Але коли деякі держави хочуть мірити свої сили з нами, тоді полки, дивізії й корпуси червоної армії будуть готові. Ми не будемо агресивними, але зате готові колинебудь піти на бій з якимнебудь ворогом".

ЗАБОРОНА КУРСУ ДЛЯ РЕЖІСЕРІВ І ДІРИҐЕНТІВ У КАЛУШІ.

Філія „Просвіти в Калуші задумала з днем 1. листопада ц. р. влаштувати 3-місячний курс для режісерів і діріґентів читальняних театральних гуртків. Повітове староство в Калуші письмом з дня 9. жовтня 1931. заборонило влаштувати цей курс. Філія внесла відклик до воєвідства.

ВІДНАЙДЕНО МАПУ КОЛЮМБА.

Один німецький учений віднайшов в турецькім музею в Царгороді мапу Колюмба, якою він послугувався підчас третьої подорожі до Америки. Ця мапа в 16-тім віці попала до рук турецького адмірала підчас морського бою з Венецією і від того часу лежала в архіві у великім секреті.

ПРОПАВ АКТ АБДИКАЦІЇ.

Пишуть німецькі часописи, що пропав десь акт абдикації останнього австрійського цісаря (Карла) з дня 11-го листопада 1918 р. Догадуються, що цей акт знаходився в архіві австрійського міністерства справедливости й згорів там у 1927 р. підчас соціялістичних заворушень у Відні, коли то підпалено цей будинок.

СЕЛЯНИН ЗАРОБЛЯЄ ДЕННО 12 ГРОШІВ.

Науковий інститут у Варшаві підрахував, що в 1928—29 році заробок члена селянської родини в Польщі, який працює на своїй землі, виносив денно 1 золотий і 57 грошів, або 17 американських центів. Цього року заробляє він денно... 12 грошів на чисто.

З того видно, яку велику крізу переживає в Польщі хліборобство, і що вся річна праця селянина йде на податки.

УКРАЇНСЬКІ ТВОРИ ПО ЧЕСЬКИ.

Чеський письменник Йосиф Роден почав видавництво перекладів з української літератури на чеську мову. Дотепер надруковано слідуючі повісти: „Захар Беркут" Івана Франка (в перекладі „Гірський орел"), „Борці за правду" А. Кащенка, „Зруйновання Січи" (в перекладі „Знищене гніздо орлів") цьогож автора. Книжки ці призначені для широкої чеської публики і видані на гарному папері з численними ілюстраціями.

КАТАСТРОФА В КОПАЛЬНІ.

В копальні вугля недалеко Донкестер в Англії наступив вибух ґазів і вогонь, наслідком чого 25 гірників згинули, а 20 були ранені. В часі катастрофи в майні була тисячка вуглекопів, але всім, крім вище згаданих, вдалося виратуватись від нещастя.

БАНДИТСЬКІ ПОДВИГИ КАЦАПІВ У ҐАЛИЧІ.

Львівська „Свобода" пише: З нагоди ювилейного свята „Рідної Школи" в Ґаличі в дні 4. жовтня ц. р. відправлено на площі за рікою торжественне полеве богослуження. Після богослуження мітрат о. Базюк вийшов на ковпицю, щоби зложити привіт. В той же час, як тисячні маси крикнули „Слава", горстка здичілих „русских" виродків кричала „ганьба". — В часі самого богослуження горстка тих самих москвофільських громил стояла, у віддалі 2—3 кроків від вівтаря, в шапках; цілий час (в часі богослуження) кукурікали, мявкали, свистали, словом: заховувалися провокаційно. Ввесь час у часі привітів, а головно в часі святочної промови п. І. Корчинського, висвистували та викрикували „ганьба".

Тут варто замітити, що „русскі" верховоди, довідавшися, що мітрат о. Базюк має взяти ризи з місцевої церкви, чи — на випадок зливного дощу — має правити богослуження в церкві, заліпили дірки від ключів у всіх дверях цементом. В той спосіб хотіли недопустити Українця-священика до церкви. Двері треба було розбивати.

По скінченні свята кацапи засілися за маґістратом у вивозі та напали на повертаючих громадян з Ямниці, Тязева, Павелча і Крилоса. Є свідки, що „русскі" зносили каміння та цеґли й на очах складали їх в кущах. Потім прийшло до бійки.

ГОЛОС РОЗВАЖНОГО АНҐЛІЙСЬКОГО ЧАСОПИСУ.

В тижневику „Вегревіл Обзервер" з 18 листопада читаємо в редакційній статті: „Комуністи зачасто переступають межі і свободу перемінюють у безправство. Маючи до діла з найтемнішою частиною нашого населення, вони без сумніву підбурюють його до насильств, коли самі лідери комунізму ховаються і шукають для себе безпеченства. Одночасно годі сказати, чи комунізм є страшніший для канадійської нації, ніж, приміром, аґітатори типу Дж. Дж. Малоного, разом з їх Кленами і безстидними нападами на тих, яким вони не вартують навіть черевиків зашнурувати. Заяви Малоного є спрямовані до темняків і тих, які упереджені в релігійних і расових справах".

ФАБРИКА ФАЛЬШИВИХ ПОЧТОВИХ ЗНАЧКІВ.

У Відні викрили фабрику фальшивих польських почтових значків. Виробляли там 25-сотикові польські почтові значки. Знавці твердять, що фальсифікати були знамениті. Підчас ревізії знайдено у тій фабриці 4 тисячі аркушів значків по 150 штук. Віденська поліція арештувала кілька осіб.

НАЙМОДЕРНІША ДРУКАРСЬКА МАШИНА.

Недавно вставлено в друкарні вінніпеґського дневника „Фрі Прес" наймодернішого типу друкарську машину вартости $300,000. Важить вона 750 тон, а перевезено її з Шикаґа до Вінніпеґу у 26 ваґонах. Вставлення і зложення її потребувало 4 місяці часу. Висота машини виносить 18 стіп, а довжина 88 стіп. В одній годині друкує вона сто тисяч примірників ґазети на 40 сторін друку.

При тій нагоді „Фрі Прес" зазначує, що денно зуживає вона 25 тисяч тон паперу. Колиб розтягнути той папір, який вона зуживає тижнево, то можнаб ним застелити дорогу на 1,200 миль, або з Вінніпеґу до Бритіш Колюмбії, 18 миль на захід від Ревелсток.

Ця друкарська преса є наймодернішого типу і її не має ще ні один часопис у Канаді.

ЙШОВ МИЛЮ ПОСТРІЛЕНИЙ У ЖИВІТ.

Василь Степанюк і його товариш Тейлор з Верміліон в Алберті вибралися в поле, щоб забавитися в мисливих. Степанюк побачив заяця і хотів його застрілити, але замісць у заяця куля пішла в його живіт. Хлопець біг ранений милю до найближчої хати. Лікар сказав, що його життю не загрожує небезпека.

ОЖЕНИВСЯ НАЙБАГАТШИЙ ЧОЛОВІК СВІТА.

У французькім місті Ніцці відбулися два вінчання в родині бувшого султана Туреччини, Абдула Меджіда Ефенді, якого прогнав з краю теперішній диктатор, Кемаль Паша. Абдул Меджід є тепер признаний духовним головою 300 міліонів магомедан і має перенестися на сталий побут до Палестини. З його 18-літньою донькою-одиначкою звінчався син індійського князя, Нізама Гайдерабада, котрий є найбагатшим чоловіком світа. Його майно є більше як разом взяте майно Форда, Морґана і Ракефелера. В його скарбниці є бушлі діямантів, крім того величезна скількість золота й інших дорогоцінностей, наґромаджених віками цісарями Моґулю.

Того самого дня звінчався другий син того князя з свояначкою бувшого каліфа. Султан, який жив з ласки свояків, дістав тепер від зятя півтора міліона долярів дарунку і три тисячі місячної пенсії.

ЗАМКНУЛИ ДВОХ БОЛЬШЕВИКІВ.

А. Дуска і Н. Мельник продавали в Порт Колборн, Онт., фотоґрафії комуністичних лідерів, яких якраз засуджено тоді в Торонті. Поліція замкнула до криміналу Дуску і Мельника на один тиждень, а потім оба большевицькі „бизнесмени" мають стати перед судом.

КИТАЙ БУДЕ ВОЮВАТИ З ЯПОНІЄЮ

КИТАЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАЯВЛЯЄ, ЩО КИТАЙ БУДЕ ВСІМИ СИЛАМИ БОРОТИСЯ ПРОТИ ЗАХОПЛЕННЯ ЯПОНІЄЮ МАНДЖУРІЇ.

НАНКІН (Китай). — Міністер закордонних справ, д-р Велінгтон Ку, заявив Лізі Націй, що Китай буде всіми силами боротися проти захоплення Японією Манджурії. Як тільки Японці спробують захопити місто Чінчов, китайська армія негайно пічне свою акцію проти них.

Ку заявляє, що Манджурія вже більше як 300 років є нероздільною частиною китайської імперії. В Манджурії знаходиться 30 міліонів населення, серед якого 80% Китайців. Ця країна дуже багата на мінерали, а також добра для хліборобства, тому вона є дуже важною частиною Китаю.

Китайський міністер покликується на договір Келоґа та на інші міжнародні договори, що ґарантували Китаєви недоторкальність його території, й просить держави та Ліґу Націй піддержати ті договори. Ку пригадує, що президент Рузвелт свого часу казав, що Тихий океан буде центром бурі, яка захопить увесь світ. Тепер та буря починається, каже китайський міністер.

ЯПОНІЯ ЗАКРІПЛЮЄТЬСЯ В МАНДЖУРІЇ.

ДАЙРЕН (Далекий Схід). — Японська армія з успіхом звільняє окуповану нею частину Манджурії від ріжних китайських воєнних банд. У більшости випадків Китайці тікають перед появою японського війська, не ставлячи йому ніякого спротиву. Райони залізниць, що обсаджені Японцями, тепер уже остаточно звільнені від китайських банд. Японія все міцніше обсаджує міста та ріжні торговельні й промислові райони. Під її контролю переходять фабрики, заводи, майни, банки й місцеві та провінціяльні установи.

Тепер усею Манджурією під японською окупацією управляють підставлені Японцями китайські урядники. В кождій установі знаходиться японський емісар, який керує діяльністю китайських урядників.

ПОЛЬЩА ВІРИТЬ В УСПІХ ПЕРЕГОВОРІВ З МОСКВОЮ.

МОСКВА (СССР). — У Варшаві вірять в успіх переговорів Польщі з Росією в справі заключення ґарантійного договору. Цьому договорови Польща надає велике значіння, бо сподівається згодом мати такий сам договір з Німеччиною, що, на думку польських політиків, забезпечить мир у Східній Европі.

Зате в Москві з резервою ставляться до того, що російсько-польський договір буде мати велике значіння. Большевики взагалі скептично ставляться до можливости затримати надовше мир в Европі. По марксистській теорії капіталістичні держави мусять свої конфлікти розвязувати при помочі війни.

КРИТИКУЮТЬ ПРОЄКТ ФРАНЦУСЬКО-РОСІЙСЬКОЇ УГОДИ.

ПАРИЖ (Франція). — Ґазета „Еко де Парі" оголосила проект французько-російського договору, над яким тепер працюють французькі та радянські представники. Всі головні ґазети рішучо критикують цей проєкт, бо коли би Франція підписала такий договір, то тоді вона не змоглаб боротися з російським „домпінгом", мусіла би припинити пропаґанду всіх народностей, що тепер у Франції ведуть аґітацію за визволення їх земель зпід московського володіння й т. п.

Тимчасом большевики своєї комуністичної пропаґанди не спинилиб, як вони взагалі її не спиняють в інших державах, не зважаючи на всі свої договори й обіцянки.

КРІВАВІ ВИБОРИ В СИРІЇ.

ДАМАСК (Сирія). — У неділю в Сирії відбулися вибори, підчас яких прийшло до крівавих заворушень. 20 осіб убито й кількасот поранено підчас бійки виборців між собою та з поліцією й військом. Заворушення не припинились і на другий день виборів, тому по улицях міста патрулює військо, поліція й панцирні тенки.

Французький високий комісар Сирії заявляє, що ці заворушення мали міжусобний сирійський характер і не були спрямовані проти Франції.

УМЕР АРНАЛЬДО МУСОЛІНІ.

РИМ (Італія). — На 46 році життя вмер від серцевої недуги брат премієра, Арнальдо Мусоліні. Покійний був журналістом і редактором ґазети „Пополь д'Італія", яку заснував Беніто Мусоліні. Коли Беніто Мусоліні став диктатором Італії, його місце головного редактора цієї ґазети обняв молодший його брат, Арнальдо Мусоліні.

Повідомлений про смерть свого брата, диктатор розплакався й негайно виїхав спеціяльним потягом до Міляна, де відбудеться похорон. Покійний не визначався такими талантами, як його брат диктатор, але його політичні статті завжди звертали на себе увагу.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110, of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States & Europe:		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СЕНТИМЕНТ, ЧИ ХОЛОДНЕ ВИРАХУВАННЯ?

Америка розбилася на три табори щодо цього, що робити з довгами, які завинили Злученим Державам ріжні европейські держави в звязку зі світовою війною. Справа та стала тепер актуальною і в конґресі зприводу дискусії над Гуверовим відложенням сплати припадаючих на цей рік довжних рат. Також сенатський фінансовий комітет розслїджує справу дуже докладно, бо покликує найбільших фінансових потентатів і питає їх, що, на їх думку, треба робити з тими довгами.

Американська загальна опінія є поділена. Велика частина домагається цілковитого знесення воєнних довгів. Вона є тої думки, що в той спосіб буде світ позбавлений одного з найбільших клопотів, а Европа зможе піднестися до цеї міри, що Америка відобє собі ті довги дорогою експорту своїх товарів до Европи.

Інші є за зменшення воєнних довгів, себто за ревізію дотеперішнього пляну Йонґа, який накладає на Німеччину завеликі зобовязання. Між іншими заступає ту думку Чарлз Е. Мичел, президент „Нешенел Сіти Бенк оф Ню Йорк", ледви чи не найбільшого банку в світі. Він виразно твердить, що коли Америка не згодиться на ревізію довгів, то в Німеччині прийде до бунту, бо молоде німецьке покоління не схоче за ніяку ціну стягатися з останнього і покутувате за те, чого воно не завинило. На це відповідає цілком слушно сенатор Рід, що коли не хоче платити молоде покоління німецьке, то з якої рації мають платити і поносити воєнні тягарі діти тих Американців, котрі замішались у світову війну не задля своїх користей, і тої війни не спричинили.

Річ ясна, що таким арґументам не буде кінця, особливо, коли справу розбиратимемо з сентиментального чи морального пункту. Та такий підхід до справи є оправданий, коли виходить від звичайних людей. Але не доводить до ніякої цілі, коли на такий лад дебатують політики і фінансісти. Бо сук справи не лежить у тім, що Европа винна Америці, що вона зобовязалася заплатити довги, та що їх повинна сплатити; але, чи вона може це зобовязання виконати, зглядно, чи її можна до цього примусити, як вона не схоче платити. А воно виходить на таке, що навіть в Анґлії підносяться поважні голоси, щоби створити один сильний бльок з европейських держав і заняти спільно неґативне становище супроти сплати довгів. Отсе є важне і з тим треба Америці рахуватися.

СПРАВА АВТОНОМІЇ ТА ПРОБИ ЗГОДИ МІЖ САНАТОРАМИ Й ЕНДЕКАМИ

(Докінчення)

„Це не фраза, але реальний факт, з котрим усі мусять числитись, так як могуча Анґлія мусіла числитися зі своїми власними Анґлійцями з Ульстеру, помимо ухваленого гом-рулу.

„Не тяжко отже з ірляндської анальоґії випровадити ті висновки, котрі практика подій виказала ясно на тлі польсько-українських відносин з років 1918—1920, що отже або **повстане колись Україна без Східної Малопольщі** (Галичини, Ред.), **або взагалі її не буде.**

„Є це брутальна — для другої сторони — правда, котру однак більшість Українців мусить зрозуміти, подібно, як всі Поляки повинні нарешті зорієнтуватися, що питання українське, яко таке, не дасться вже усунути з порядку дневного европейської політики".

Ґарно — а радше цікаво, ви, це п. Ґурка, сказали, але таки не подали пляну, як цю українську справу в Польщі полагодити.

Сказали це — як кажуть — на телеґрафічний урґенс анґлійських лейбористів — **польські соціялістичні соймові посли,** вносячи свій проєкт **автономії українських земель.**

Але, як ці землі мали виглядати? Без Холмщини, без Підляша, без частини Полісся, без Перемишля, Сянока, Ярослава, Турки та Любачева!

Одним словом: якась політично-територіяльна каліка!

Ставляючи цей соймовий внесок пепесівці знали дуже добре, що він провалиться, і це навіть виразно зазначили, але як казали — вони зробили своє.

Вони зробили своє, так як вже і 20-го січня 1925 вони поставили були те саме внесення.

Тепер вони взяли лише старий соймовий друк з 1925 року, з їх тодішним внесенням, наліпили на нього новий титул, зібрали підписи — но, і внесення готове.

А що найважніше то це, що пос. Недзялковський та його товариші пепесівці обмили собі лице і перед лейбористами і перед цілим другим інтернаціоналом що — мовляв — ми своє зробили. Зрештою пос. Недзялковський представляв дуже розумні арґументи покликуючись і на приклади з історії.

Але хоча ще стара римська пословиця каже: **„історія є учителькою життя",** то Поляків навіть їх власна історія нокіщо — нічого не навчила.

Стара Польща розлетілася в 18-тім столїттю і через повний державний розгардіяш і через вороже, нетолерантне відношення до так званих **„дисендентів"** — то є православних, отже переважно до Українців, та на їх чолі стоячих козаків.

Тепер та боротьба з „дисендентами" перемінилась у боротьбу з їх спадкоємцями — Українцями, дарма, що вони в Галичині не є православними, але ґреко-католиками, і лише в північних воєвідствах лишились при православію.

Та не на православних звертається передовсім уся злоба польського шовінізму, але власне на ґреко-католиків в Галичині, а то тому, що вони найбільше освідомлені і будь-що-будь — все таки творять осередок українського національного руху, осередок і жерело національного українського відродження.

Недавно мав я нагоду послухати на одній довірочній конференції дуже цікавого звіту одного з наших визначних парляментаристів і я наведу тут лише дещо з важніших його виводів. Ось вони:

„Так звана **„санація",** то є кліка, використовуюча в безпощадний спосіб популярне імя маршала Пілсудського — стоїть дуже слабо і лише жде, хто би її пхнув у пропасть.

„Вона і своєю фінансовою і політичною господаркою цілком скомпромітована перед цілим польським загалом, з виїмком очивидно тих, що й самі нажираються з санаційного жолоба.

„Однакож ті творять лише незначну частину тої польської суспільности.

„В соймі жеруться санатори дуже завзято з ендеками (вшехполяками), але поза кулісами ведуться з ними переговори. Ендеки жадають 50% міністерських тек і високих посад, і мабуть скорше чи пізніше прийде поміж обома сторонами до порозуміння.

„Ми, Українці, досить вже терпимо від самих „санаторів". Але що буде з нами, коли до спілки з ними стануть ще вшехполяки, котрих головною метою є змести Українців з лиця землі, цеб-то: народова асиміляція" чи там — польонізація!

„Тепер по „пацифікації", котра стільки сорому Полякам принесла — нас лише „шпиґають", але як і вшехполяки прийдуть до влади (а вони певно заберуть передовсім шкільництво в свої руки) — то возьмуться до безпардонного нищення Українців.

„І тому мусимо ще — поки час, поки оба суперники ще не порозумілися з собою, **використати,** і то в скорім темпі — **ту передишку** для нашої орґанізації, а зосібна для скріплення нашого шкільництва".

Так говорив наш досвідчений парляментарист, а я для зілюстровання його виводів зауважу, що вже і тепер ведеться в краю дуже завзята наґінка на наші приватні курси, влаштовувані **„Рідною Школою".**

Чесні читачі мабуть вже знають про них і про ту виснажуючу, геройську працю наших рідношкільних учительок і учителів, котрі денно **чотирма наворотами, по дві години,** учать по девятеро (разом 36) дітей.

Але і ті домашні курси поліція тепер розганяє, а учителям (зосібна учителькам) грозить насильним видаленням з дотичних громад.

Діється це проти виразних постанов закону, але яка тепер у нас може бути взагалі бесіда про закон!

„Рідна Школа" це у нас тепер **найважніший клич** і тому зрозуміете, чесні Читачі, що супроти такого стану річей рідношкільна централя у Львові вислала знову до Америки свого заслуженого урядовця, п. **Ясінчука,** щоби так, як перед двома роками, він особисто представив нашим заокеанським братам цілу вагу положення в краю власне щодо шкільного питання.

Пан Ясінчук вивязався останнім разом дуже гарно зі свого завдання, а свої інтересні поміченя списав у своїй осібній книжці, виданій „Рідною Школою".

Він зазначив у ній щиру прихильність нашої американської іміґрації для рідношкільної справи, а також і гостинність наших людей за океаном для висланця з Рідного Краю.

Тепер, рік по „пацифікації" і по так званих „румунсько-мадярських" виборах — повинен п. Ясінчук зустріти **ще більшу** прихильність, гостинність, а передовсім — **жертвенність.**

Не забуваймо про це, що наша **національна зоря** не лиш не погасає, але майже з кождим днем **світить ясніше.**

Щасливий той, хто і собі в її блеску стане до роботи для нашого народного відродження...

Гриць Гуцуленко.

ХОЧУТЬ ВИСУШИТИ СЕРЕДЗЕМНЕ МОРЕ.

Герман Зерґель, будівничий з Мінхену, одержав державну нагороду на виставі в Берліні. Він випрацював начерк злучення Европи з Африкою; це можнаб осягнути після висушення Середземного моря. Атлянтійський океан вливає до Середземного моря 88,000 кубічних метрів на секунду; це саме вдержує рівень поверхні моря, що обнимає 2½ міліона квадратових кільометрів; колиб спинити перелив води з Атлянтика, то доплив води з усіх европейських рік не міг би вдержати теперішнього рівня Середземного моря. Ґібральтарський пролив, що ділить Европу від Африки, широкий ледви 13.9 км. Колиб вибудувати греблю та нею відтяти доплив води з Атлянтійського океану, то рівень Середземного моря обнижувавсь би кожнього року на 1.65 м. через парування води. Рівночасно можна би добувати електричну струю, при помочі якої 1 міліон квадратових кільометрів землі в північній Африці можнаб змінити у квітучу країну. Крім того обниження рівня Середземного моря відкрило би 660,000 квадратових кільометрів нової землі з морського дна. Переведення цього начерку велитенської праці в діло вимагає співпраці всіх країн Европи, бо тут іде про таке технічне й господарське зусилля, що воно не під силу одній державі. Надходить сумерк европейської переваги. Паназія з простором 8.5 міл. людей річно, Панамерика з багатством готівки та природніх скарбів — погрожують Европі — країні білого завойовника. Лише сполука Европи й Африки, наводнення Сагарської пустелі, використання дна Середземного моря можуть зберегти Европі чи Паневропі імення володаря світу.

Даймо змогу „Рідній Школі" в Старому Краю наладнати широку постійну мережу станиць рідного національного виховання на українських землях.

Йосиф Томас.

З ЯПОНСЬКОГО ЖИТТЯ

Клопіт з японськими написами. — Переїханий перепрошує шофера, шофер переїханого. — Чемні полісмени. — Чистота на залізницях. — „Дон'т дісторб!" — Купецька ввічливість. — „Щось пахучого під ніс". — Сильна воля. — Свято коропа. — свято дітей.

Шукати в Токіо якоїсь славної святині або іншої памятки, яких тут досить розкинено по всьому місті, є загадкою, яку ледви чи вдалося би чужинцеві розгадати без помочі японського провідника. Було би воно лекше, колиб вулиці мали назви, а доми числа; та тоді воно не було би вже таке цікаве, як стояти безрадно на перехресті вуличок і дивитися на японські написи, які, може бути, означають назви дільниць, одначе можуть також бути реклямовими написами якихсь лікарств проти недуг. Підчас їзди залізницею я часто бачив напис, що складався лише з трох ґруп письма. Такийже напис дивно часто повторявся на залізничих стаціях, на самітних хатах, на вуглах улиць і на святинях. Я здогадувався, що то є якась релігійна притча або публичне оголошення, яке треба знати, тому я відрисував собі ті знаки. Колиж я спитався вченого духовника, що значить той загадочний, певно фільософічний напис на його святині, той преподобний муж з прикметної Японцям ввічливости усміхнувся та пояснив мені, що то є реклямова масть проти ревматизму.

Токіо має багато загадок для чужинця. Два міліони його населення живе в низьких, у більшости лише партерових домах, які займають більше простору, ніж сім-міліоновий Лондон. У тій мережі вулиць і загадочних написів не лишається чужинцеві нішо, лише їздити автом і полишити шоферові (з яким і так не зговориться), хай його кудись завезе. Таж воно якось мусить бути.

Підчас одної такої їзди в далекій части міста знайшовся біля авта Японець. Був то чоловік, коли здогадуватися з простої одежі, скорше вбогий ніж богатий. Шофер запримітив його в останній хвилині, тому не міг зупинити авта й поранив Японця. Японець упав на землю під авто, його шапка полетіла на кілька кроків. Колиж за хвилину встав, кров текла йому з легкої рани, яку мав на тілі. Підняв шапку й держучи її в руці, зложив руки навхрест на грудях і низько кланявся шоферові. Просив шофера, щоби простив йому, що попався під його чесне авто. Шофер також кланявся та виправдувався, що був такий нечесний, що зранив його та спричинив йому поважну рану. Оба при тому ввесь час усміхалися, кланялися та просили один одного прощення. Кров увесь час скапувала з рамени на землю.

Японський шофер не втікав, як зробив би це шофер неодної іншої країни, а звалював на себе вину, якої по правді не завинив. Ця незначна пригода пояснила мені виховання та силу японської душі більше, ніж кілька книг. Заволодіти над схвильованими своїми думками й усміхатися з чемности навіть тоді, коли фізичний біль схвилює всі нерви, це є мистецтво, якого в Японії люди вчаться вже з наймолодших літ.

Подібних пригод я бачив кілька. Іншим разом я вертався автом зі святині богині Кванон у дільниці Асакуса в Токіо до готелю. На перехрестях стояли полісмени та реґулювали комунікацією, здержували червоним прапорцем вози, а перепускали вози зеленим прапорцем. Один полісмен зупинив мого шофера, який певно їхав неприписово. Вклонився йому низько (полісмен шоферові, уявіть собі!) та з усміхом закидав йому помилку. Шофер відповідав з такоюж чемністю, ввесь час кланяючись і усміхаючись, і пригоду полагодили оба між собою мирно. В Японії дякують шофери уклоном голови або рукою полісменові за це, що їх перепустить.

Із чемністю йде в парі змисл чистоти. В підлозі залізничих возів є отвори, закриті лискучою бронзовою накривкою. Туди викидають решткі харчів і подібні відпадки. Ті отвори є внизу відчинені, так, що відпадки падуть на залізничий шлях із незначної висоти й не треба викидати їх вікном. Є також сплювачки. Одначе у возах не знайдете найменшого сміття ні плями.

У готелях, призначених для чужинців — у готелях туземців того не треба — знайдете у вашій кімнаті серед багато інших річей, що служать для вигоди, також таблички з анґлійськими написами „Дон't дісторб!" Таку табличку можете повісити на дверях вашого сусіда, що не поводиться тихо. Ті написи є лиш анґлійські для чужинців, бо Японці вміють поводитись уважливо й такої уваги не потребують.

Ввічливість Японців іде так далеко, що виправдуються й за те, в чому очевидно невинуваті. В Ніко купив я собі в крамничці, при лісовій дорозі, кілька дрібничок за смішно низьку ціну. Торговець дякував, що я трудився до нього болотнистою дорогою й виправдувався, що я задля нього валяю собі мої чесні черевики.

В Японії відчуваєте, що ви у світі зовсім іншім, ніж той, в якому живете. Люди є одні для других ввічливі дома й на вулиці, стараються взаїмно справити собі радість і не дають пізнати по собі смутку, який може відчувають у душі. Чужинцеві нерви тут відпочинуть, у душі спокійно, наче в якій лісовій самотині.

Одначе тут є й такі речі, які ми, як чужинці, вважали би непристойними, хоч їм дають гарні назви, які позбавляють їх догани та роблять їх мало що не чесними. Тому кілька літ влада розпустила міську раду в Токіо, тому, що її підкупність переступила міру, допускальну в тій країні. Слово „підкупність" звучить неприємно в нашій мові, та як зовсім інакше й невинно виглядає підкупність у Японії. На слово „підкупність", „хабар" кажуть тут „гана ґусурі", що значить „щось пахучого під ніс".

Відкіля походить сильна воля Японців, їх змисл для чистоти і ввічливість? Основи тих прикмет напевно є в релігії. Шінтоїзм (японська релігія) є основою пошанування предків і виховує змисл обовязковости; буддизм учить володіти над собою, ввічливости й інтеліґенції. Глибокий вплив на витворення японського характеру мала етична система, звана бушідо, що первісно обовязувала лицарів і воїнів, а яка то система досі вдержується в Японії. Бушідо защіплює хоробрість, змисл для правди та справедливости, ввічливість, поборювання тілесних і душевних болів; виховує силу, яка зроджує позірний стоіцизм. Дітей вже в родині приучують до того, щоби поборювали свої почування та навіть сльозою не виявили своїх дрібних терпінь. Бушідо завершується погордою для життя, яка то погорда виявляється відомим гаракірі (самогубство, доконане розпоренням живота та випущенням кишок), як відпокутування вини, або як протест проти випадку, який годі змінити. Коли в Лондоні великі держави заключили були умову про морське роззброєння, яка накладала жертви й на японську морську політику, підполковник ґенерального штабу Кусакарі скінчив самогубством (гаракірі) з розпуки над тим, що японська фльота буде зменшена. Гаракірі трапляється часом і серед людей менше визначних, одначе про нього не згадують часописи.

Великий вплив на виховання японських дітей та на утворення їх характеру мають ріжні свята, з яких одно з найславніших відбувається в квітні.

З початком квітня задержався я, був у Кіото й околиці. Під горбом, на якім побудований готель Міяко, розложилося велике старовинне місто, а над його дахами знімалися тисячі риб, ріжної величини та коліру. Риби колихалися на вітрі, вилискувалися, одначе стояли на одному місці, начеб на силу плили проти струї. Були зроблені з паперу, полотна або шовку та прикріплені до високих бамбусових тичок, які були застромлені в гребінку даху. Великі торговельні доми в середмісті, такcамо як і низькі деревляні хати на окраїнах міста, були прикрашені рибами, що плили в повітрі. Лише святині, в яких нарід покланяється Будді, або якомусь шінтоїстичному богові, а також бувші цісарські палати, покинуті відтоді, як мікадів двір перенісся до Токія, стояли тут якісь сумні, бо в їх мурах не було нікого, якому на втіху гойдалися би риби над дахами. Також хати, в яких певно жило стареньке подружжа, не брали участи в загальній радости.

Я питався одної з „несан" (дівчини для обслуги), які наче колірові метелики. перебігали в барвистих кімонах поміж столами ґотелевої їдальні, що значить ця повінь риб. Пояснила мені це, що то „ґоґацу нобори", або свято коропів, яке святкують що року 5 квітня в честь дітей. В той день не йдуть до школи, а кожен хлопець дістане від батьків коропа. Скільки хлопців є в родині, стільки коропів знімається в повітрі над хатою. Кождий короп має отворений рот, яким увіходить повітря та надуває його тіло й воно филює, начеб риба плавала проти струї. Хлопці моляться, щоби в той день був вітер, бо чим вище короп знімається, тим ліпшу будуччину приносить своєму малому власникові. Коропа вибрали тому, що є ознакою сили та видержливо-

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

(3)

ЗЛУКА ВІДДІЛІВ УКР. НАР. СОЮЗА.

Щодо четвертого питання, а саме, як застосуватися при злуці відділів з огляду на факт, що члени У. Н. Союза належать до кількох товариств здебільшого місцевого бенефіту, причім тільки в однім є Союзовцями, а в інших мають лише льокальні права і становлять якраз тих „не-Союзовців", яких треба позбутися, то розвязка тої проблеми в великій мірі розвяже й проблему попередню. Найпростіша розвязка буде тоді, коли в злученім одним відділі члени зможуть дістати все те під огдом допомоги, що мали перед злукою в кількох товариствах. Богато не-Союзовців сейчас відпаде. коли члени будуть могли в однім злученім відділі мати такусаму льокальну допомогу, як мали перед злукою. А це можна осягнути встановленням ріжної висоти вкладок, відповідно до висоти місцевої допомоги. Приміром, член, щоби мати $15 бенефіту вразі нездібности до праці через недугу, тепер мусить належати до трох товариств. В кождім з тих трох товариств платить по 50 ц. місячно і вразі слабости з кождого побирає по $5 тижневої допомоги. Такий член мусить кождого місяця ходити на три мітінги, причім тільки в однім з тих товариств уважається Союзовцем, а в двох не-Союзовцем. Коли би по злуці той сам член платив в однім товаристві тесаме, що перед злукою в трох, то є $1.50, він міг би мати право на такусаму запомогу, як мав досі в трох, то є $15. Він позбувсяб мітінгових трудів і имени „не-Союзовця", участи в безчисленних, а безкорисних дрібних підприємствах, кар, і многих інших неприємностей.

До цього треба, щоби в однім злученім відділі були вкладки 50 ц., $1, і $1.50 місячно на тижневу запомогу по $5, $10 і $15, щоби, залежно від того, скільки член може і хоче платити, він міг мати відповідно високу тижневу запомогу на випадок неспосібности до заробітку через недугу.

Залежно від усяких місцевих обставин, при злуці натрапиться на інші ще проблеми, які будуть мусіли бути розвязані. Пословиця каже, що „Біда навчить ворожити". Так і члени У. Н. Союза, бажаючи злучити свою організаційну силу, тепер поділену на дрібні гуртки членів ріжних закрасок (а Союзової як найменше); члени, котрі в злуці добачують, що на їх силі по відділах опирається вся сила організації; котрі хотять на місце „всіляких" мати в себе на місцях і творити собою Український Народний Союз, — знайдуть способи, щоби дійти до цілн.

Одначе треба памятати, що це все, чого нам тепер приходиться позбуватись, було у великій мірі твором наших еміграційних обставин, та що многі з нас, хоч без надії або й без можливости повороту в Рідний Край, до кінця свого життя можуть пооблюбляти таким еміграційним обставинам. Що наспіла для нас переходова хвиля та що, хоч ми для будучности У. Н. Союза потребуємо реформи відповідно до зміни обставин і конечности придбання молодіжи до організації, ми мусимо будти вирозумілими для старої еміграції, тай не потребуємо вживати драстичних способів, знаючи, що природний кінець теперішних обставин з кождим днем зближається.

Знаючи, що не річ у поваленню теперішньої системи, яка на наших очах минається і мусить минутися; що не річ у поваленню старої системи, не підготовивши на те місце нової, поступаймо осторожно й поволи, але рішучо і одноцільно. Акція за злуку наших організаційних сил то не акція за злуку кількох відділів, або акція за зменшення числа відділів. Це акція на пристособлення нашої організації до нового життя, в нових обставинах. Це акція, обчислена не на дні або місяці; акція не на нагороди за її ведення, але акція старої еміграції до кінця її іствування.

Тому не зражаймося, коли від першого поклику до цеї акції не наступить негайна радикальна зміна-переворот, але будьмо вдоволені, коли той перший клич здержить наш дотеперішній розклад; коли ми перестанемо дальше дробити організаційну силу У. Н. Союза відповідно до ріжних поглядів гуртків членів або особистих поглядів одиниць; коли ми зрозуміємо, на чім мусить опертися будуча сила У. Н. Союза; коли ми сейчас зачнемо таку силу будувати, там, де це окажеться під пору можливим, з метою здобути певну організаційну силу, заки самі минемося.

Сподіваючися, що спроба лучення наших організаційних сил може викликати менший або більший спротив, який не буде нічим іншим тільки виказанням усіх перешкод, причин і проблем, котрі скорше чи пізніше мусять уступити місця зорганізованій силі У. Н. Союза, будьмо приготовані той спротив приймати з чемним вирозумінням і тактом. Не спричинюючи заворушень і не зражаючися мірою перших успіхів, прямуймо вперто до наміреної цілн.

Дорога до нашої цілн тяжка і далека. Горячковим поспіхом нічого не вдіємо. І тому спішитися не треба. Але не рушившися з місця, ніколи до цілн не дійдемо.

(Конець буде)

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 257, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 26. грудня, в годині 7-ій ввечір, під ч. 160 Мерсер ул. Проситься всіх членів вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Олекса Каранко, предс.; С. Федович, секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Петра і Павла, від. 81, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 27 грудня, точно в годині 2-гій пополудни, в гали парохіяльній. На ті збори мусять явитись всі члени, бо буде справоздання за цілий рік і вибір уряду на 1932 рік. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої вкладки за рік 1931. Не явившийся на сей мітінг член буде караний після статута. — В. Чачка, пр.; П. Бавровський, кас.; Т. Валега, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться 25 грудня (на латинське Різдво), точно в годині 1-ій пополудни. Буде справоздання уряду, контрольорів, вибір уряду на 1932 рік і інші важні справи. Тож кождий член має явитись на час, бо не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Юрій Гіриак, предс.; Дмитро Дорош, кас.; Микола Бусько, секр.

ВУДБАЙН, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 378, повідомляє, що на 1932 рік вибрано слідуючий уряд: Йосиф Панас, пр.; О. Барняк, заст.; Василь Галчук, кас.; О. Кузан, заст.; Микола Кузан, секр.; К. Панас, заст.; Микола Бончак, М. Галчук, контрольори; Іван Стецишин, М. Кузан до прапорів. Члени підуть з колядою на Рідну Школу. Стан каси відділу 378 $16.15, а маєток цілий $54.56. Мітінги будуть відбуватися в другу неділю по першім. — Микола Кузан, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться 26. грудня, в годині 6-тій ввечір. Обовязком є кождого члена явитися, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт контролі і вибір уряду на 1932 рік та читання товариського статута. Довгуючі члени нехай стараються хоч в части вирівнати свої залеглости. Не явившийся член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Г. Туркевич, пр.; Г. Лесюк, фін. секр.; І. Лущак, рек. секр.; М. Дембицький, кас.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 27 грудня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. На тім мітінгу повинен бути кождий член і вибрати уряд на 1932 рік. Кождий член повинен вписати свої діти до У. Н. Союза. — Никола Гуль, предс.; Іван Дацьків, секр.

СЕЙР, ПА. Мітінг відділу 236 відбудеться в гали церковній 27 грудня, в суботу, в годині 6-тій ввечір. Всі члени мають явитися на сей мітінг, бо буде вибір уряду на 1932 рік і справоздання уряду за 1931 рік. Котрий член не явиться на сей мітінг заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Василь Бабій, предс.; Гнат Федчак, кас.; Мих. Ковалевич, секр.

КЕНТОН, О. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 15, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 27 грудня, в годині 1-ій пополудни, в домі предсідателя. — Михайло Гедьо, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Тов. Запорожська Січ, від. 284, повідомляє, що на річнім мітінгу вибрано отсей уряд на 1932 рік: Дмитро Іващук, голова; Микола Гудима, заст.; Олекса Петришин, кас.; Іван Ч. Тимкович, писар; Василь Петришин, заст.; Каз. Петришин і Мих. Магац, мол. контр. хорих; Дмитро Гладишевський і Федь Дохват, контрольори майна; Мих. Магац, стар., дверник. На річних зборах ухвалено, що коли член не прийде на квартальні збори підпадає карі 50 ц., а урядник 1 дол., за піврічні і річні збори член 1 дол., а урядник 2 дол. Збори будуть відбуватись в кімнатах У. Н. Дому, в другу неділю в місяци, точно в годині 2-ій пополудни. — Іван Ч. Тимкович, писар.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, котрі не були на річнім мітінгу, що новий уряд на 1932 рік є: Петро Вітенко, предс.; Ів. Шелева, кас.; Мих. Дуткевич, секр.; В. Когут, І. Ковальчик, М. Медвідь і І. Лисик, контр. комісія; В. Яськів, П. Кітаяр і Т. Куцло, контр. хорих; І. Карась і М. Петрик, хорунжі. Позамісцевих членів проситься у всяких братських справах удаватися на адресу секретаря, яка є тасама, що в минулім році. — Мих. Дуткевич, секр.

ЙОНГСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд 1932 рік: Микола Павлишин, предс.; Теодор Пиріг, заст.; Йосиф Білик, секр. Ів. Павловський, заст.; Ілія Сухий, кас.; Іван Гармич, заст.; Іван Баган і Мартин Бурка, тростіси; Юрій Присташ, Юрій Прислiпський і Ілія Вітик, контр. комісія; Іван Дубас, Михайло Баран і Микола Торський, дозорці хорих; Іван Гнатишак, капітан; Петро Лодин і Юрій Олійник до фани; Андрій Кучманич і Василь Кріль, дверники. — Йосиф Білик, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Жіноче Тов. Любов, від. 373, повідомляє членкць, що новий уряд на 1932 рік вибрано як слідує: Текля Єзуско, предс.; Розалія Кокоруда, заст.; Варвара Хлопик, секр.; Текля Квасна, заст.; Катерина Люпчин, кас.; Татіяна Лесів, заст.; Параня Щупляк, Анна Кульчицька і Марія Галів, контр. книжок; Агафія Чайковська, ст., дверничка; — Анна Громоцька, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 192, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, як також членів бувшого Товг Подільської Січи, від. 141, котрі на своїх річних зборах заявилися злучитись з Бр. св. Івана Хрестителя, від. 292, щоби прибули на річні збори в неділю, 27 грудня, точно в годині 12.30 вполудне, в гали при Кліперт ул. На сі збори обовязаний прийти кождий член, вислухати справоздання уряду за цілий рік і вибрати людей до уряду на слідуючий рік. Ті, котрі довший час без праці і знаходяться в критичнім положенню, най прийдуть на збори і подадуть своє імя секретареви на карточці, то щось дістануть на наші свята. Хто не зголоситься, то щоб потім не нарікав.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє, що на річних зборах вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: Йосиф Волк, предс.; Микола Варій, заст.; Іван Глива, секр.; Михайло Галкевич, заст.; Іван Кузів, кас.; Мих. Галкевич, заст.; Петро Сливинський, яМхайло Мандрона і Теодор Красіцький, контрольори; Леонтий Бих, Йосиф Підлуський і Іван Гошовський, тростіси; Микола Варій, Петро Гринюк і Петро Левкович, догл. хорих; Іван Шевчук і Юрій Демчак, хорунжі і господарі галі; Іван Кузів, бібльотекар. Збори будуть відбуватись в другу суботу в місяци. — Іван Глива, секр.

КАРНЕГІ, ПА. Тов. Січ, від. 136, вибрало слідуючий уряд на 1932 рік: Йосиф Сус, предс.; В. Скрабут, заст.; Дм. Капраль, кас.; О. Копко, заст.; А. Крупа, фін. секр.; В. Копко, заст.; Н. Винник, рек. секр.; М. Куземко, заст.; Н. Сіварський, Р. Буней і А. Брандибура, контрольори; П. Хома, Г. Гайдош, опікуни хорих; О. Сус, А. Богдан, до світла; П. Щирбяк, Н. Когут, кол. церк.; Іван Панько, П. Хома, хорунжі; Іван Хома, Мих. Пляш, дверники. Позамісцеві члени в товариських справах зволять голоситися на адре. А. Крупа, P. O. Box 267.

МЕКАДУ, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 7, буде мати свій річний мітінг 1-го січня, в гали церковній. Обовязком є кождого члена прийти на той мітінг, бо є важні справи до полагодження. Уряд і контроля здадуть справоздання, почім відбудеться вибір уряду на 1932 рік. — Андрій Капітула, пр.; Микола Ністра, кас.; Теодор Пласконос, фін. секр.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ДИВАК ЧУДОТВОРЕЦЬ.

А то хто такий чудотворець? — подумає читач. Це так наші „Кирпаторосн" називають св. Миколу. Отець адміністратор „Кирпаторосів", Гавриїл Мартіяк, у 51 числі „Американского Русского Вестника" пише статтю про св. Миколу Чудотворця й титулує її так: „**Св. Отец Ніколай, Дівний Чудотворец**". Оте „дівний" Москаль буде розуміти, як „странний", „удівітельний", що по українському значить „чудернацький". Ну, а Українець зрозуміє таки так, як воно написано: „дівний", себто дивак, чудак.

Отак дописався бідний отець адміністратор аж до зганьблення святого, а то на посміховисько. Нема вже що говорити про саму статтю, де трапляються в кождому реченню по кілька слів таких, що Москаль буде розуміти зовсім не так, як Українець; а по українському вони мають не те значіння, яке отець адміністратор силкується надати їм.

Ось, наприклад, де отець адміністратор бачив у російській мові оте: „найбольшим", „тоту", „стался", „пред", „як", „робіті" і багато інших? А оте, що празник св. Миколая „наш русскій народ" з більшою урочистістю „одбівати". Але ні Москаль, ні Українець не зрозуміє; що властиво хотів сказати отим „отбівати" отець адміністратор. Кого від кого, або що і як „видбивати" чи відлучати? Ох, біда з тим „кирпаторусским" язичієм, що плутається в московських словах, не знаючи їх властивого значіння, а беручи їх лише як співзвучні рідним словам для наших закарпатських братів, хоч з іншим значінням. Тому в них і св. отець Микола виходить диваком.

ПІД ПОКРОВОМ ЛІГИ НАЦІЙ.

Те, чого треба було сподіватися, сталося. Рада Ліги Націй рішила призначити комісію для вияснення становища в Манджурії. Комісія та щойно почала організуватись, а вже Японці рішили закінчити окупацію Манджурії й встановити там лад і уряд такий, який їм потрібний. Тепер японська армія очищує Манджурію від китайських „банд", а разом з тим заводить спокій та призначує скрізь свою адміністрацію з Манджурців.

Коли комісія Ліги Націй приїде, то вона знайде в Манджурії мир і „задоволеннє" з усього населення. Їй доведеться лише висловити свою похвалу, що Японія так скоро справилася з хаосом. Отак під покровом Ліги Націй відбудеться ще одна окупація, а потім анексія величезної країни. Та хіба Ліга поступає так уперше супроти Манджурії? Хіба не було вже подібного випадку з українськими землями: Східною Галичиною, Буковиною, або з литовським Вильном, чи з Триполісом, або з іншими землями?

АМЕРИКО, РАТУЙ КОМУНІСТІВ!

Отакий крик чується зі сторінок комуністичних газет і тих часописів, що підтримують комуністичну владу в Москві. Коли був голод у Росії в 1921 році, тоді Америка вратувала комуністичну владу тим, що витратила 60 мільйонів долярів на медичну та харчову допомогу населенню. Тепер вияснюється, що большевики вхитрилися викроїти з тої допомоги значну пайку і для своїх чекістських військ, котрі вгамовували бунти голодних і ратували владу.

Коли большевицькі лідери рішили почати свою пятилітку, то Америка знову прийшла їм на допомогу й дала тисячі своїх інжінирів і фаховців, без яких Росія нічого не могла зробити. Побачивши чужих інжінирів, що помагають большевикам, нарід почав думати, що може нарешті комуністична влада під впливом чужинців зміниться, а тому зменшив свій опір тій владі. Потім Америка дала позичку Німеччині, а та дала фінансову допомогу Росії на її пятилітку.

Тепер пятилітка остаточно провалилась, а набудовані фабрики не можуть зарофити собі на полагодження й утримання будівель та машин. Грошей нема, американські інжініри втікають з комуністичного „раю". І знову починається агітація зі сторони большевиків та їх прихильників, щоб Америка дала позичку. Словом: Америко, ратуй московських комуністів! Та біда, що й Америка тепер у скруті.

Гріш, що даш на Рідні школи,
Не пропащий гріш ніколи.
Вернеться, зросте він згодом
В міліон мік народом.
А віддасть його Вкраїні
Молоде те покоління,
Що у рідній вчилось школі
Добувати долі-волі.

Ніякий культурний нарід не може обійтися без шкільного Товариства, яке в національній державі стає клітиною державно-освітного апарату, а в мішаній — доповнює її занедбання чи недогляди в освітній роботі. — Скількиж більше значіння для бездержавного українського народу має „Рідна Школа" в старому краю! Памятаймо на це!

сти, бо вміє боротися проти річної струї та перескакувати малі водопади. Той символ відваги має вести японських хлопців до того, щоби в житті поборювали перешкоди. Батьки в той день оповідають синам історичні оповідання або перекази про героїв.

Травневе свято хлопців повстало тому яких 700 літ і є, як кажуть, спомином японської побіди над монголами. Тому, що мае военний характер, то спершу уладжували те свято лише для шляхотських дітей, та тепер воно вже загальне й дуже улюблене в усій країні. Хлопці дістають у те своє свято дарунки, передовсім ляльки: лицарів або генералів, які відзначилися в боях. Ті ляльки ховають після свята, щоби знову за рік пригадалися японській молоді історичні приміри хоробрости. Ляльки ті є родинною памяткою й переходять із покоління на покоління.

Малі Японці стараються йти слідами своїх історичних взірців. Веде їх до того виховання в родині й у школі. Навчаться поводитись, як ялося, та володіти над своїми почуваннями. Я ніколи не бачив, щоби японська дитина плакала.

(З чеського переклав М. Н.)

Михайло Зощенко.

ДОБРИЙ ЗНАК.

— Я в ніякі знаки, товариші, не вірю. Це глупота.

Ну, скажемо, йде піп — наприклад. Ну йде, то йде. Лишім його в спокою. Може йде до народнього суду, а може завизав його слідчий суддя. Чи я знаю? Та чому з того витягати ріжні спекуляції? Кажуть, що коли ти стрінув попа, то тебе стріне нещастя. Це дурнота. Глупота.

Або, скажімо, перебіжить тобі дорогу чорна кітка... Дехто побачить кітку тай зараз кити на плечі й давай утікати! Бояться. Не дійдуть там, де хотіли. Радше ніде не підуть.

Це також глупота. Це така дурнота. Ну — біжить кітка — то що з того? То копни її, або перебіжи на другий бік і йди собі спокійно своєю дорогою. А то ні, люди вертаються.

Я, товариші, скажу щиро: не вірю в такі дурні знаки... Раз сталося таке: Запросив нас Іван Іванович Крюків — вже знаєте його — на свої іменини. Його жінка, самособою, спекла для вшанування такий величезний колач. А посипала його порошковим цукром. І подає його на таці. Дає його на стіл.

А господар, знаєте, затирає руки.

— Слухайте — повідає — беріть собі, будь ласка, того колача. Це не звичайний собі колач. Цей колач має несподіванку для гостей.

— Якжеж це? — питаємося.

— А так, — повідає — в несподіванкою. В ньому спечена є срібна монета. Кому ця монета дістанеться, той буде в життю найщасливіший. Попробуємо щастя... Це буде добрий знак.

Господар накраяв колача. Ми взялися їсти.

А між гістьми був удовець Петрович. Страшно несмілий і нещасний. Йому не щастило в житті: кобила його зломила собі ногу, а жінка недавно померла йому після нездужання. Взагалі не велося йому.

Так то той Петрович, як почув про монету, розмаинився:

— Ех, повідає, колиб так ця монета попалася мені! Колиб мені всміхнулося щастя!

І кинувся до колача — їсть скоро, господар навіть не всилі нарізати на час.

Зїв одинацять шматків, при дванадцятому — гов!

— Тьфу! — повідає — тут, гадаю, є монета! Під язиком...

Петрович мерщій встромив палець у рот — хотів витягнути монету, та з утіхи вдихнув її до середини, наче риба, тай закашлявся. І проковтнув монету.

Петрович устав, блідий від стола.

— Так воно, — каже — не йде, приятелі. Це треба, товариші, таку монету більше вивчити. Я цю монету наразі проковтнув.

Люди давай сміятися з нього. Та Петрович не сміється. Стоїть при столі, в голові крутиться йому, хлептає воду зі склянки.

Напився води, спамятався тай також став сміятися.

— Це не шкодить, — повідає — що я проковтнув монету, зате мені всміхнулося щастя. Тепер мені вестиметься добре в житті.

Одначе Петровичеві не велося добре в житті.

Вечером занедужав і за два дні помер серед страшних мук.

А доктори сказали, що Петрович умер на монету, що монета застрягла в кишках. Хоч це не була велика монета, то така нова, шорстка, мае довкола зубці та не може прохозвнутися.

Петрович мав горожанський похорон і без попів. Хіба в тому мав Петрович щастя.

Мала Марійка сидить на сходах і голосно плаче. Виходить нянечка й питається її, чого плаче.

— Бо тета впала з першого поверха на землю!

— Алеж, Марійко! Богу дякувати, що тетї нічого не сталося!

— Я плачу тому, що моя сестра Орися бачила, як тета летіла, а я ні!

— О, ця вдова трохи завеселá! Чейже не повинна танцювати зараз по смерти свого чоловіка!

— Е, що то тебе обходить, коли вона не є вдовою по тобі!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Віче „Рідної Школи"

Віче, яке відбулося в нашій громаді дня 13 грудня б. р. у честь 50-тих роковин Рідної Школи, відкрив предсідатель віча, гр. Болюх. Він короткими словами представив, що значить ювилей „Рідної Школи" й яке значіння школа відграє в поневоленої народа. Бесідник навів приклади малих народів, як Литовців і Чехів, що вміли за свою вітчину боротися краще ніж ми, бо були більше від нас просвічені. Відтак згадав гр. Болюх за нашу боротьбу в 1918 р., а також про те, що тут в Америці їздили по вічах чужинців агенти американського уряду, щоб закликати їх до армії. Тоді наш нарід в Америці на вічах кричав, свистав і не заставновлявся над тим великим ділом, яке тоді на нас лежало. Падеревському було легко виграти Польщу на пяні у Вілсона, бо за ним стояли польські легіони та жовніри в американській армії. На будуче треба нам памятати теж за свої минулі промахи, які ми поробили, й усунути їх, щоб здобути Україну незалежну від Сяну до Дону й від Карпат до Чорного моря. Потім предсідатель Болюх покликав до слова делегата Рідної Школи, гр. Л. Ясінчука. Гр. Л. Ясінчук подякував за щире приняття його й сказав: „Я не вважаю отсього привіту для своєї особи, бо це громадянство витає дорогу йому інституцію, „Р. Школу". Відтак гр. Л. Ясінчук привитав усіх зібраних від імени братів з Рідного Краю й приступив до свого надзвичайно змістовного й цікавого реферату про „Рідну Школу". Шановний бесідник цікаво розповів про культурні змагання нашого народу ще з часів княжих і до останнього дня. Шановний бесідник розповів про сучасний науковий і матеріяльний стан „Рідної Школи" та про те, як наша молодь горнеться до своєї школи, а в краю нема засобів, щоб відповідно з народними потребами розвинути та утримувати українське шкільництво.

При останку сказав делегат про те, що „Рідна Школа" завдячує українській еміграції, котра морально й матеріяльно піддержує „Рідну Школу".

Українці в краю також всіми силами підпирають „Рідну Школу". Тому частіше трапляються випадки, коли навіть селяни записують своє майно на „Рідну Школу", а навіть був такий випадок, що інвалід привів другого сліпого інваліда до „Рідної Школи" й оба зложили по долярови на „Рідну Школу". Закінчив свою промову п. Л. Ясінчук словами, що не ті, котрі кричать, ведуть свій нарід до визволення, а ті, котрі не кричать, а діло роблять.

Делегат не помилився, бо в нас воно так є. Предсідатель покликав збирачів до переведення збірки. Збірка досить добре випала, як на теперішні тяжкі часи. Чистого доходу прийшло 57 дол. і 75 цнт., котрі віддано на руки делегата для „Рідної Школи".

Жертвували по 2 дол.: Гр. Микитин, Бежковський; по 1 дол.: Гр. Бойко, К. Бойко, М. Биньковський, М. Мамчак, П. Баварський, Ю. Шелест, Л. Москалик, В. Господарик, К. Оліяр, В. Богданович, П. Дітник, Й. Кащишин, А. Оліяр, С. Дідик, Т. Андрухів, Гікічак, І. Крук, І. Ворона, Д. Боклащук, Г. Болюх, А. Сидор, В. Федорович, М. Свідер, Мамчук, Н. Костів, Г. Притула, О. Рекрут, Е. Лучка, Г. Музичук, П. Накопинський, Зубик, С. Саска, К. Заходник, П. Романишин, М. Прус, П. Сулима, Бабій, Костів, Притула, М. Лянима; по 50 цнт.: К. Болюх, Мельник, П. Бік, Р. Ружила, В. Боклачук, Т. Онисько, А. Рекрут, М. Федорович, І. Семчук, С. Рекрут, М. Олійник, Борис, Заходник, Моторний, Пилимарчук, А. Рекрут, П. Лучка, А. Рекрут, М. Дудка, Я. Плішка, Д. Лободяк, Г. Рекрут, М. Сóлодка, К. Моторна; по 25 цнт.: Ів. Чорний, А. Лех, М. Хоптовий, М. Журба, Пашник. Одна збирачка принесла на картці списів жертводатців, що один Француз передав п. Бовоєвським 50 центів на боевий фонд.

По збірці взяв слово гр. Сидор і говорив про те, що бажанням Українців в Америці є, щоб у краю не було угодовства з Ляхами. На останку були ріжні запити. Гр. Л. Ясінчук своїми відповідями задоволив присутніх. Предсідатель гр. Болюх закликав усіх учасників віча, як також і тих, котрі не прийшли на віче, до солідарности, згоди, науки й точности. Кликав приходити на віча не лиш для критики, а й на те, щоб спільними силами помогти справі. Віче закінчено співом „Ще не вмерла Україна".

І. Ворона,
С. Рекрут,
секретарі віча.

Соломон Бірнбавм має пятьох синів. Одного дня, як його найстарший син Лейзор мився, Соломон каже до жінки:

— Щось мені здається, що Давид зовсім не є мій!

Жінка (дуже обурена): Як ти можеш щось такого сказати — власне Давид є твій!

ОПОВІДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ:

ПЕТРУСІВ СОН, оповідання. Модест Левицький. Ціна	15 ц.
ДІД ЯКІВ, оповідання для молоді. Федір Дудко. Ціна	15 ц.
ИЛКО З ВОГНЕМ, три оповідання Діда Модеста вршом. Ціна	10 ц.
ПРИГОДИ КАЧУРИКА, цікаве оповідання. Б. Грот. Ціна	15 ц.
МАТИ-СТРАДНИЦЯ, образець з побуту українських виселенців в таборі у Гмінді. Марійка Підгірянка. Ціна	20 ц.
РОБІНЗОН КРУЗО, популярне ілюстроване оповідання. Переклав Злидня Г. М. Ціна	50 ц.
ОДАРКА, повітка. Андрій Чайківський. Ціна	35 ц.

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЛИСТ З РАДЯНЩИНИ.

До нашої редакції переслав один з читачів „Свободи" листа з радянської України (з Київщини). Автор листа втік перед безробіттям в Америці до Радянщини, а тепер пише звідти свої враження й переживання.

„Дорогий Н. Н.!

„Як проживаєш, товаришу, що нового в тебе? Вибач, що так довго не відповідав на твого листа. Вір, що не було часу й можливости зібратися, щоб відповісти. Я цілий день з ранку до пізна звіятий працею, а вечері нема світла; хоч і є час, то всеодно писати не будеш. Твій лист був для мене дуже дорогий. Ти маєш рацію й ні в чому не помиляєшся. Та тобі лише відомо все не більше як на 20%, бо хто не приїздив сюди, той не знає, що тут робиться. У нас дійсно тут змора, а не життя. Вони все змогли забрати в свої руки й тепер все наше життя в їх руках. Забрали в нас усю землю з посівами, ввесь реманент і робітну худобу. Зігнали всé й усіх докупи, а порядку не можуть дати, тому все пропадає. Збіжа гниє в полукіпках, а на половину лишилося нескошене. Те, що встигнуть за день намолотити, то в ночі забирають і вивозять на залізницю та відправляють, чорт зна куди!

„Робітникам дають два фунти хліба на робітний день; та не кожен може тих два фунти заробити за день, бо роботу дають від штуки (пісворк), а тому декому доводиться три дні робити на тих 2 фунти хліба. Для дітей нічого не дають, а для них також треба заробити. Наша комуністична партія вирішила, що треба не два дні працювати на 2 фунти хліба, а заробити на один день яких 5 фунтів, а то й більше. Та наші люди працювати вміють і вчити їх не треба. Та й вони з великим напруженням ледви виробляють на день 2 фунти хліба.

„Це я трохи розповів про ці „роскоші" в колективах. А що вже говорити про тих, котрі рішучо відмовилися від цього дурного ладу й варварства! Вони терплять страшні муки, знущання, яких люди ще ніколи не переживали. Їх обтяжили податками 50 разів більшими, ніж вони мають у себе майна, й ганяють їх на примусові роботи, позабирали все від них. Навіть хліб із немолоченим позабирали в снопах та звезли в одну спільну стирту, та й там його не молотять, а марнують. Хто встиг трохи змолотити хліба, то все забрали в зерні. В млині ніхто не може змолотити для себе й одного пуда зерна. Це жиємо жах. Люди ходять засмучені, голодні, схудлі, повні роспуки. Діти не бачать по кілька днів хліба, а живуть лише грушками та картоплею, якщо її ще не встигли викопати та забрати для держави. Всі діти худі й жовті та аж позеленілі від постійного голодування.

„А наші „таваріщі" все ще вихвалюють свою радянську владу, бо їх не обходить народня біда. Комуністи тут з усього задоволені й мають для себе хліб і мясо, а нарід нехай гине. Комуністи тут задоволені вже влада в усіх їх потребах. Їм дають досить харчів, одежі й помешкання. Цього для комуністів досить, а інші нехай якнайскорше пропадають. Отака у нас, голубе, тепер влада лютує. Лише звиявсь зняв тиф і поголовно всіх видушив, ніж отак жити й мучитися, як ми живемо. Пиши мені; буду відповідати.

„Твій товариш...".

„П. С. „Мій привіт усім товаришам. Сидіть, дорогі, там, хоч і безробітні. Я думаю, що там у „Сити Гол" дадуть ліпше голодному попоісти, ніж тут у колективі.

„Комуна це сильце, що ставлять для птиць, або капкан (лапка) на звірята. Коли вже попався сюди, то вже тут ти сам не свій, і що твоє — не твоє, а чорт зна чие. На роботу мусиш ходити, що дня, а грошей ніяких не дають. Коли ще деяке „барахло" (мізерія) залишилося, то треба дати „страховку" (асекурацію), податок. На це бери гроші, де хочеш, а обовязково плати. Коли що маєш, що заваляюся ще з часів царя Миколи, то заберуть у тебе все, а за денний труд тобі дадуть 2 фунти хліба, якщо виробиш.

„В нас поки ще не було колективів, то наша зас... влада мала клопіт з людьми, бо люди самі зідали хліб та вигодовували кабанів і телятка. Отож мали що їсти й мали час погуляти. А як зазідла до нас ота колективна „зараза", як жидова загнала нас до колективів, отут то, головонько моя бідна, що будемо робити й кому жалітися, як скрізь начальство жидівське. Тепер усе їхне, а нашого нема нічого; навіть наша шкіра стала їхньою. Може думаєте, що у нас свобода, то можна сказати: ні, голубе, комуністи нам язика закували; не можна нічого говорити. Хто там є не за радянську владу, то скажи йому, що нехай він там стане ліпше дубом. Я там може був гадюкою й сичав на тих, що не хвалили комуністів, але я тоді не знав, що то за радянська влада. А тепер вже добре з нею потоваришував та все знаю. Тут гуляє лише та погань комуністична.

„Товариші! Коли вам не зрозуміло, що значить влада рад, то знайте, що це влада Жидів, Татарів, варварів, розбійників, хуліганів, бандитів, дураків, лінюхів, волоцюг та ріжної іншої зволочі. Яка лише зволоч де була, то вся вона злізлася сюди. Нічого не може бути гіршого від радянської влади, й дурнішого ладу, як тут. На чому держиться ця влада, то чорт її знає. Всі не хочуть бачити цієї влади, а вона причепилася, як холера зараз лива й шкоди її не можемо пережити. Ми босі й голодні терпимо цю заразу вже 13 років. Та думаю, що вже скоро не втерплять люди, бо хліба нема, а це змусить щось робити.

„Гуд бай. Твій френд..."

У суді.

— Ваше звання?
— Атлет!
— Ви атлет, хоч такі слабовиті з вигляду?!
— То нічого, пане судде, одначе я вдержую ввесь дім з родиною.

— Ти збиточнику один, колиб батько бачив, що ти робиш, посивів би з гризоти!
— То булоб для нього дуже добре!
— Чомуж?
— Бо мій тато зовсім лисий!

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (24)

Вепер не вірив своїм очам, що перед ним стоїть отой елегантний Англієць, який приймав його в себе на фармі. Не міг Вепер думати, щоб у такім первіснім вигляді міг звитися перед ним лорд Грейсток та ще майже голими руками щоб переміг льва. Тарзан дивився на Вепера й на жрекиню якимись здивованими очима. Здавалося, що він зовсім не знає їх. Ла підійшла до нього, але він не пізнав її.

„Тарзане!" вигукнула вона мовою малп. „Ти вернувся до мене знову. Я тебе вже давно сподівалася. Скажи мені, Тарзане, чи це ти для мене вернувся сюди?" На здивування Вепера Англієць відповів їй такими незрозумілими Веперови звуками: „Хіба мене прозивають Тарзаном?" — здивовано запитав Англієць. „Так, це не погане імя. Я буду тримати його!" — ніби сам до себе говорив уже по англійськи Тарзан.

Далі Тарзан почав розпитувати жрекиню, чи не знає вона, хто він такий у дійсности, бо він сам не знає, звідки він сюди прийшов і чого. Потім Тарзан почав говорити тесаме по англійськи й Вепер зрозумів, що Тарзан стратив память. Це було щастя для нього, бо Тарзан міг би був догадуватися, що зробив Вепер. Вепер почав дякувати Тарзанови, що він уратував його від смерти. „Ти не хочеш умирати?" — здивовано запитав Тарзан.

„Добре, тоді ти не помреш" — сказав Тарзан. „Навіть вона не зможе тебе тримати для себе, і я не лишуся. Ходім звідси геть!" Ла кинулася до Тарзана й схопила його за руку в той час, коли він розрізував ножем шнури, що спутували Вепера. „Тарзане, — говорила вона на колінах перед Тарзаном — „не лишай мене! Будь зі мною й увесь Опар буде твій! Ти будеш головним жерцем!" Тарзан відштовхнув її геть.